

Pedagogisch beleidsplan

kinderdagverblijf

Jor & Daan

Onderdeel van IJsterk Kinderdagverblijven

2026

Inhoudsopgave

Kinderopvang met Karakter	Bladzijde 3
Hoofdstuk 1 Visie op opvoeden	Bladzijde 4
Hoofdstuk 2 Emotionele veiligheid	Bladzijde 6
Hoofdstuk 3 Persoonlijke competenties	Bladzijde 10
Hoofdstuk 4 Sociale competenties	Bladzijde 13
Hoofdstuk 5 Samenwerking	Bladzijde 15
Hoofdstuk 6 De groepen	Bladzijde 18
Tot slot	Bladzijde 20
BIJLAGE: drie-uursregeling	Bladzijde 23

Kinderopvang met karakter

Kinderdagverblijf Jor & Daan opende in 1981 haar deuren en kent vanaf de eerste jaren een uitgesproken pedagogische visie op wat kinderopvang voor ouders en kinderen kan betekenen. Ruim dertig jaar later zijn de uitgangspunten van toen nog altijd een bron van inspiratie voor ons.

Wij zien Jor & Daan als een **leefgemeenschap** van kinderen en volwassenen en samen! We werken vanuit de overtuiging dat kinderopvang als verbreding van de thuisopvoeding voor kinderen én voor ouders een belangrijke meerwaarde kan hebben. Jor & Daan kent dan ook een **grote ouder- en buurtbetrokkenheid**. Regelmatig trekken we met de kinderen de buurt in voor een wandeling, een boodschap of een bezoek aan een van de speeltuinen in de omgeving. Er is veel contact tussen ouders en Pedagogisch Professionals (PP-ers) over de opvoeding, het wel en wee thuis en op de groep. Er heerst een cultuur van openheid, betrokkenheid en gezelligheid. De kwaliteit van de PP-ers op Jor en Daan ligt in de enorme **gebundelde ervaring** die zij hebben en die zich uit in veel kennis, die zij graag delen met de ouders. Ons **karakteristieke pand**, dat speciaal voor de kinderopvang ontworpen is, valt op door haar bijzondere, transparante en kleurrijke vormgeving. Doordat er heel bewust vanuit het kind is gedacht, zijn de ruimtes passend ingericht.

De vele aparte speelhoekjes, doorgangen en de grote speelgang die alle groepen met elkaar verbindt, maken het voor kinderen een spannend en uitdagend gebouw. Onze binnentuin heeft twee speelplaatsen; één voor de baby's en één voor de peuters.

Dit pedagogisch beleidsplan brengt samen wat er in de loop van de jaren is gegroeid en vastgelegd. Het is een weerspiegeling van de dagelijkse praktijk en fungeert tevens als referentiekader voor Pedagogisch Professionals en ouders.

IJsterk geeft karakter; Jor & Daan is onderdeel van IJsterk Kinderdagverblijven, een kinderopvangorganisatie met tien kinderdagverblijven in het centrum van Amsterdam. Dit pedagogische beleidsplan is een uitwerking van het pedagogisch beleid van IJsterk.

Mocht u vragen of suggesties hebben schroom niet om bij ons te komen.
Team Kinderdagverblijf Jor & Daan

Hoofdstuk 1

Visie op opvoeden

Ons uitgangspunt is dat elk kind vanaf het prilleste begin een eigen karakter heeft en de natuurlijke drang om zich in eigen tempo en naar eigen kunnen te ontwikkelen. Een kind hoeft niet iemand te *worden*, het *is* al mens. Jonge kinderen verdienen het serieus genomen te worden, geaccepteerd en gewaardeerd in hun eigenheid, met alle emoties die daarbij tot uiting komen. Wij werken vanuit het vertrouwen in de mogelijkheden en creativiteit van de kinderen en geven ze kansen zelf te ontdekken en op te lossen.

Op het kinderdagverblijf leven kinderen in een groter sociaal verband dan in de thuissituatie, waar het gezin vaak klein is. De groep is voor kinderen een eigen plek, los van de leefwereld van de ouders. Een plek waar ze leren omgaan met andere kinderen en volwassenen, waar ze andere gewoontes en culturen tegenkomen, met verschillen geconfronteerd worden. Dat is belangrijk met het oog op de diversiteit en flexibiliteit die in de samenleving nodig zijn.

Wij werken vanuit de overtuiging dat goede kinderopvang een basisvoorziening in de buurt is. Ondanks dat de vraag naar kinderopvang de afgelopen jaren is veranderd, wil Jor & Daan echter ook in deze tijd haar eigen gezicht behouden door uit te gaan van de *pedagogische functie*; de vraag wat kinderen in een groep nodig hebben. Onze prioriteit ligt bij de kinderen. Zij zijn degenen die wij verzorgen en begeleiden naar zelfstandige mensen en zij zijn degenen die wij een leerzame en liefdevolle omgeving willen bieden.

Uiteraard passen we onze visie aan, we gaan we met de tijd mee zonder onze eigen identiteit te verliezen.

Kinderen hebben veel te winnen aan onderlinge vertrouwdschap, vriendschap, zelfstandigheid, rust en plezier. Hoe kostbaar is dit in de eerste levensjaren van een kind, waarin de basis gelegd wordt voor de persoonlijkheid die de rest van het leven meegaat!

In dit pedagogisch beleidsplan beschrijven we hoe we deze meerwaarde voor kinderen in de praktijk bieden. Doordat Jor & Daan zo'n duidelijke eigen visie heeft, werken we alleen met medewerkers die hier volledig achter staan en dit ook met volle overtuiging uitdragen.

Bij de uitwerking van onze pedagogische visie vinden we inspiratie bij pedagoog **Celestin Freinet**. Hij benadrukt de eigenheid en zelfstandigheid van kinderen en heeft als praktiserend pedagoog duidelijk ervaren hoe kinderen leren en floreren als ze de kans krijgen mee te werken in het alledaagse werk. Hij laat zien dat een aparte kinderwereld niet nodig is, kinderen willen juist meedoen in de echte wereld; op hun eigen manier en binnen hun eigen mogelijkheden.

Het leven zelf is zowel het vertrek als het eindpunt van het leren en biedt het werkmateriaal om te werken aan de eigen levens- en leerbehoeften.

Jor & Daan vindt in de filosofie van antroposoof **Rudolf Steiner** overeenkomsten met Freinet; respect voor elkaar en de wereld om ons heen, aansluiting bij de zintuiglijke en emotionele belevingswereld van kinderen. Steiner helpt ons ook om aandacht te hebben voor ritme en rituelen, waar kinderen veel houvast en plezier aan ontleen. En hij toont

het belang van gezamenlijkheid, het vieren van seizoenen en van feesten, waar we veel waarde aan hechten.

Bij psycholoog Thomas **Gordon** vinden we de democratische grondhouding om gelijkwaardig te communiceren; met kinderen, met ouders en met elkaar. En door open te staan voor de inbreng van de kinderen. Gordon laat zien hoe je 'respect' ook daadwerkelijk in praktijk kan uitvoeren.

Tot slot versterken wij de communicatie door het gebruik van **Gebaren**. Jonge kinderen leren de taal te ondersteunen door het gebruik van handgebaren waardoor zij, ook wanneer zij nog niet in staat zijn zich in woorden uit te drukken, aan ons kenbaar kunnen maken waar zij behoefte aan hebben.

Deze pedagogische uitgangspunten worden in de hoofdstukken 2 tot en met 5 verder uitgewerkt. In deze hoofdstukken gaan we uit van de vier pedagogische basisdoelen van professor Riksen-Walraven, zoals beschreven in de Wet kinderopvang. Deze basisdoelen zijn de emotionele veiligheid, het ontwikkelen van de persoonlijke competentie, het ontwikkelen van de sociale competentie en de overdracht van waarden en normen.

Hoofdstuk 2

Fysieke en emotionele veiligheid

Hechte, warme en vertrouwde relaties vormen de basis voor een goede ontwikkeling van het kind. Dit geldt zowel in het gezin als op het kinderdagverblijf. De manier waarop wij ons organisatie-model vormgeven, de pedagogische relatie tussen de Pedagogisch Professionals, het kind en de ouder(s) en de manier waarop de Pedagogisch Professionals de groep begeleiden, zijn hierbij de belangrijkste factoren.

Vertrouwdheid organiseren

We werken met vaste medewerkers op vaste groepen – niet alleen de Pedagogisch Professional, maar ook de samenstelling van de groep biedt een veilig en vertrouwd gevoel. Kinderen die zich bij elkaar veilig en vertrouwd weten, gedragen zich onafhankelijker, gaan zelf op onderzoek, durven meer uit te proberen, stimuleren en helpen elkaar omdat ze elkaar goed kennen. Een vaste veilige groep wordt ook gekenmerkt door saamhorigheid en gedeeld plezier.

Wennen

Nieuwe ouders krijgen in het kennismakingsgesprek een wenboekje met alle belangrijke informatie van de groep en een wenschema. In het gesprek nemen we uitgebreid de tijd om over het kind te praten. Ook geven we informatie over de groep, het kinderdagverblijf en het wennen. We bouwen de wenprocedure zorgvuldig en in overleg met de ouders op.

Tijdens het wennen leren wij het kind kennen door het te observeren en zoveel mogelijk contact te leggen. We laten het kind de groep zien en het kind krijgt de eerste wendagen extra aandacht. Hiermee kunnen wij de vertrouwensband tussen de PP-ers en het kind goed opbouwen zodat het kind zich snel veilig en vertrouwd bij ons voelt. In deze wenperiode kunnen ook de ouders wennen aan het kinderdagverblijf en vertrouwen krijgen in de PP-ers.

Ook voor **intern wennen**, als een kind binnen Jor & Daan naar de volgende groep gaat, maken we een wenschema dat ouders meekrijgen. Het interne wennen wordt begeleid door de PP-ers van de vertrouwde groep. Meestal is een kind al eens op de nieuwe groep geweest, bijvoorbeeld tijdens de maandelijkse open deuren dag of om bij een vriendje te spelen.

Afscheid nemen van het vertrouwde roept emoties op. We erkennen de gevoelens en begeleiden kinderen hierin, ondersteund door vaste rituelen. Voorbeelden van deze rituelen zijn:

Bij de overgang van baby- naar de peutergroep worden we op de peutergroep met een welkomstlied ontvangen. De peuters nemen afscheid door te gaan zwaaien op straat naar de peuter die klaar is voor de volgende stap; de basisschool. Dit allemaal onder begeleiding van kinderen en medewerkers die allemaal een muziekinstrument bespelen!

Emoties uiten

Wij accepteren een kind zoals het is en nemen het serieus in al zijn uitingen. Emoties mogen er zijn; een kind dat huilt bij het afscheid nemen wordt niet meteen afgeleid, maar begrepen in zijn verdriet. Het huilen heeft een functie; het kind krijgt erkenning,

we benoemen wat we zien en begrijpen.

Zo staan we open voor alle gevoelens – boosheid, blijdschap, verdriet, verlegenheid of uitbundig zijn. We accepteren en waarderen de eigenheid van elk kind en we gaan ervan uit dat een kind een oprechte reden heeft om iets te doen. Soms heb je als volwassenen niet gezien wat de aanleiding is voor een emotionele reactie, toch proberen we te snappen wat er aan de hand is. Als we de intentie achter het gedrag kunnen zien, is het goed mogelijk een kind te erkennen. Zo zal het kind zich begrepen voelen en emotioneel veilig weten.

We betrekken de kinderen bij wat er gaat gebeuren door met ze te overleggen, door het met een tekening inzichtelijk te maken. Dit is een hulpmiddel van Freinet. Ook door ze zelf te laten kiezen als dit mogelijk is. We benoemen wat we gaan doen. Dus niet plompverloren een neus afvegen zonder dat het kind dit ziet aankomen, maar laten zien en vertellen wat je wilt terwijl je oogcontact met het kind maakt; 'Ik ga je neus afvegen'. Een kind heeft het recht om betrokken te worden bij wat er met hem gebeurt.

Dagritme

Tenslotte zijn een bekend dagritme en terugkerende rituelen belangrijke basiselementen van emotionele veiligheid voor de kinderen. Wij proberen om de groep voor kinderen **overzichtelijk en begrijpelijk** te maken. Jonge kinderen begrijpen sociale situaties beter als zij gedragspatronen herkennen. Wanneer een kind de gedragspatronen en het dagritme herkent, kan het anticiperen. Ons dagritme en de daarbij horende rituelen vormen de stabiele basis voor het leven op de groep.

Hierbij is natuurlijk ruimte voor variatie en improvisatie wat het spel en de interactie uitdaging biedt. Over onze rituelen vertellen wij in de volgende hoofdstukken uitgebreider. Precieze tijden van het dagritme staan in het wenboekje van de groep. Jonge baby's volgen hun eigen dagritme; dat wordt afgestemd met de ouders.

Slapen en rusten

Een goede slaaproutine is essentieel voor de gezondheid en ontwikkeling van kinderen. Binnen IJsterk gaan wij uit van de individuele behoeften van elk kind passende bij de mogelijkheden binnen het kinderdagverblijf.

Slaap geeft kinderen de ruimte om prikkels te verwerken en daardoor worden verbindingen in de hersenen gemaakt, dit is een belangrijk onderdeel van hun ontwikkeling. Hierbij is het hebben van structuur door vaste rituelen een belangrijk onderdeel voor kinderen. Als je kinderen onvoldoende slaap biedt belemmert dit hun ontwikkeling omdat er geen verwerkingstijd is. Deze verwerkingstijd is hard nodig voor kinderen die het kinderdagverblijf bezoeken en heel veel prikkels te verwerken hebben. Kinderen rijpen hun hersens tijdens het slapen en rusten.

Als kinderen in de avond niet slapen of een verstoorde nachtrust hebben heeft dit niet te maken met de rust die zij overdag hebben gehad. Het kan juist het tegenovergestelde zijn, kinderen vallen niet in slaap omdat zij niet genoeg rust hebben gehad om de vele prikkels te verwerken, indien kinderen thuis niet makkelijk gaan slapen kunnen wij daarvoor tips geven.

Omdat het hebben van vaste routines en ritme heel belangrijk is voor kinderen, zorgen wij ervoor dat de kinderen in een vast ritme komen. Tevens is het slapen ook een sociaal gebeuren. De kinderen kleden zich gezamenlijk uit en gaan met elkaar naar de slaapkamer, hierbij wordt de zelfstandigheid gestimuleerd.

Baby's (0 - 1,5 jaar)

- Jonge baby's slapen volgens hun eigen ritme, We volgen de slaapsignalen van het kind.
- We bouwen dit in overleg met de ouders, geleidelijk op naar structureel twee keer per dag op vaste tijdstippen. Daarna afbouwend naar één keer per dag op een vast tijdstip, zodat ze meekunnen in het ritme van de groep.
- Er wordt een rustige en prikkelarme slaapomgeving gecreëerd.

Dreumesen en Peuters (1,5 - 4 jaar)

- Er is een vaste rustperiode na de lunch.
- De meeste kinderen gaan naar bed om te slapen.
- Kinderen die niet slapen, krijgen een rustmoment aangeboden. Tijdens dit rustmoment worden er rustige activiteiten gedaan, bijvoorbeeld een activiteit aan tafel, alleen spelen of het lezen van boekjes. Kinderen mogen dan ook even gaan liggen op een stretcher in de groep maar worden hiertoe niet gedwongen.

Afstemming met Ouders:

Wijziging in het slaapritme zoals bijvoorbeeld de overgang naar niet meer slapen wordt afgestemd met ouders. De behoefte van het kind is hierin leidend.

Kinderen met slaapproblemen of speciale behoeften krijgen extra aandacht en een aangepaste aanpak, in dit geval worden ouders betrokken bij het slaapritme en wordt er besproken wat het beste aansluit bij de behoefte van het kind passende binnen de mogelijkheden op het kinderdagverblijf.

Hoe wij omgaan met veiligheid bij het slapen staat beschreven in ons beleid "veilig slapen en wiegendood"

De ruimte buiten en binnen

In onze horizontale groepsindeling van baby- en peutergroepen zitten kinderen van ongeveer dezelfde leeftijd bij elkaar en in onze verticale groep zitten kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. De inrichting van de ruimte, binnen en buiten, is afgestemd op de leeftijdsgroep. De babygroepen hebben een eigen, aangrenzende buitenruimte; de peuters hebben een speelplaats omringd met natuur, watertafels, zandbak, speelhuisje en genoeg ruimte om te rennen en te fietsen. We hechten veel waarde aan buitenspelen, en gaan vrijwel elke dag naar buiten.

De indeling van de groepsruimte biedt kinderen passende bewegingsvrijheid, net als de manier waarop speelgoed en materialen zijn opgeborgen. In alle groepsruimtes is gezocht naar een evenwicht tussen veiligheid en uitdaging. Ook in de babygroepen kunnen kinderen op een laag trapje klimmen en de fysieke mogelijkheden om zelf ergens op te klauteren, worden voor peuters steeds ruimer. Liever dan ze weg te houden bij risico's, leren wij de kinderen ermee om te gaan. Als het bijvoorbeeld na veel geploeter

en oefenen lukt om zelf in het klimhuis te komen, zie je hoe trots en blij het kind is; zelf gedaan!

Vaste gezichtencriterium

Het hebben van vaste gezichten op een groep is een wettelijk vereiste binnen de kinderopvang. Als er volgens de beroepskracht-kindratio (BKR) twee medewerkers zijn vereist, dan zijn er maximaal twee vaste gezichten per baby. Voor kinderen van 1 jaar en ouder zijn dat er maximaal drie. We werken met een vast rooster. In de roosters zorgen wij ervoor dat er vaste gezichten worden ingezet. Indien wij tijdelijk geen vast gezicht in kunnen zetten door ziekte, verlof of vakantie dan zorgen wij dat dit niet langer dan vier weken zal zijn. Anders zorgen wij voor een vervangend vast gezicht op de groep. Als wij voor een kortere periode van het vaste gezichtencriterium afwijken, zullen wij de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: Nagaan of de afwezige vertrouwde beroepskracht/vaste gezicht vervangen kan worden door een andere vertrouwde beroepskracht/bekend gezicht.
- Stap 2: Nagaan of er een beroepskracht van de aangrenzende groep beschikbaar is.
- Stap 3: Nagaan of er een vaste invalkracht beschikbaar is.

Als er geen vast gezicht aanwezig kan zijn zorgen wij ervoor dat toch de emotionele veiligheid en stabiliteit op de groep geborgd wordt. We doen dit door ervoor te zorgen dat er altijd een andere vertrouwde medewerker of stagiaire aanwezig is die de kinderen goed kent. Indien mogelijk voegen we groepen samen zodat er met een vast gezicht van de aangrenzende groep gewerkt kan worden. Daarnaast zorgen we ervoor dat de kinderen het vertrouwde dagritme aangeboden krijgen. We zorgen er ook voor dat de invalkracht van informatie wordt voorzien over de groep. We doen dit naast een mondelinge overdracht ook door middel van een 'informatieflyer' die aanwezig is op de kinderdagverblijven. De informatieflyer informeert de invalkrachten over belangrijke zaken en rituelen van het kinderdagverblijf en bevat verwijzingen naar belangrijke kind specifieke informatie.

Hoofdstuk 3

Persoonlijke competenties

Het echte leven

In de geest van pedagoog Freinet vinden wij het belangrijk dat een kind opgroeit met de 'echte zaken van het leven'. Kinderen hebben niet een speciaal op hen afgestemd speelparadijs nodig om zich te ontwikkelen - het gewone leven heeft alles in petto. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van de grove motoriek wordt gestimuleerd door speciaal ontworpen blokken op elkaar te zetten, maar ook door bekers en borden te stapelen als we de tafels worden afruimen. Wij betrekken de kinderen bij de dagelijkse werkzaamheden omdat ze ervan leren, omdat ze graag meehelpen, omdat ze er plezier in hebben en trots zijn op wat ze zelf al kunnen. Op het kind afgestemde zinvolle taken in het kinderdagverblijf zijn; helpen bij het tafeldekken, brood smeren, washandjes uitdelen, opruimen, tafels schoonmaken, de was opvouwen, iets uit de keuken halen.

Bij de 'echte zaken van het leven' hoort ook dat we de kinderen uit echte glazen laten drinken, zodra het enigszins kan en dat ze zelf hun brood smeren. Ook zitten kinderen, zelfs op de babygroepen, die goed kunnen klimmen en zitten op een open stoel. We nemen de tijd om kinderen zelf aan en van tafel te gaan, zelf te laten kiezen, pakken en eten. We geven kinderen verantwoordelijkheid op maat, dit geeft hun zelfvertrouwen en verhoogt de zelfredzaamheid.

Ontwikkelen met plezier

Wij laten de lichamelijke, emotionele, verstandelijke en sociale ontwikkeling evenredig aan bod komen door een gevarieerd dagprogramma na te streven, met een afwisseling van vrij spel en gerichte activiteiten. Gerichte activiteiten doen we vaak met een deel van de groep. In een kleinere groep is het makkelijker om de concentratie op de activiteit te richten en is er meer rust en ruimte om naar elkaar te kijken en luisteren. We kiezen er regelmatig voor om de groep bewust te splitsen en met minder kinderen apart aan de slag te gaan.

We hechten eraan dat kinderen vanuit plezier en ontspanning bezig zijn – we dwingen kinderen niet om mee te doen. We laten hen naar eigen inzicht met hun eigen creativiteit aan het werk gaan. De beleving en voldoening van het kind zijn belangrijk, niet of het resultaat 'geslaagd' is. Ook zijn we ons bewust dat kinderen hun eigen strategieën hebben; het ene kind zal meteen uitbundig dansend in de rondte springen als de muziek wordt aangezet, een ander kijkt liever op veilige afstand al puzzelend toe – de volgende keer durft hij misschien wel mee te dansen. Spelen is in onze opvatting niet alleen een manier om te ontspannen, spelen is voor kinderen een manier om zich vrij te uiten en zichzelf te zijn.

Zelf doen

Kinderen krijgen meer vrijheid naarmate ze laten zien dat ze de verantwoordelijkheid aan kunnen. Een voorbeeld hiervan is de 'grote peuters' die met twee of drie tegelijk zelfstandig in de speelgang mogen spelen, na toestemming van de PP-er. Zij kijkt geregeld even hoe het gaat en de kinderen dienen zich aan bepaalde bekende regels te houden. Bijvoorbeeld; op de gang blijven, geen trap af naar de keuken of kantoor. De

openheid van het gebouw zorgt dat ook andere volwassenen snel in de gaten hebben als er iets niet in orde is. Vrijheid wordt gegeven met oog voor de veiligheid.

Kinderen leren zowel hun eigen grenzen als hun eigen mogelijkheden beter kennen als ze de kans krijgen zelf iets te doen, ook als het moeilijk is en niet meteen lukt. We vertrouwen op de mogelijkheden en de creativiteit van het kind om zelf iets op te lossen. Als een baby komt aangekropen terwijl je met je benen languit gestrekt in de weg ligt, kun je snel je benen intrekken, maar ook het kind laten ontdekken of en hoe het erover heen kan klauteren. Als een dreumes zijn broodkorst niet op wil eten is dat geen probleem. Hij mag zelf bepalen of hij klaar is met eten. Uiteraard doet het zien van anderen die nog verder eten kinderen vaak de keuze maken toch hun korst op te eten en te vragen om meer. Op die manier is het de wederom de eigen keuze geweest en is moraliseren vanuit ons helemaal niet nodig.

Wij benaderen de kinderen vanuit gelijkwaardigheid; we behandelen ze niet betuttelend. Ook in de toon en manier waarop we tegen de kinderen praten, nemen we hen serieus; we gebruiken bijvoorbeeld geen onnodige verkleinwoorden. 'Handen wassen' klinkt anders dan 'handjes schoonmaken'.

Werken met uitdagend spel in de kinderopvang

Binnen Jor en Daan vinden wij uitdagend spel belangrijk, omdat kinderen door het aangaan van passende uitdagingen essentieel leren voor hun ontwikkeling. Door zelf nieuwe en soms spannende situaties te verkennen, ontdekken kinderen hun eigen grenzen, bouwen zij zelfvertrouwen op en leren zij omgaan met succes en teleurstelling. Vallen en opstaan zien wij als onderdeel van het leerproces, waarbij kinderen hun lichaam en grenzen leren kennen.

11

Uitdagend spel draagt bij aan veerkracht, welbevinden en leermotivatie, en helpt kinderen om situaties beter in te schatten in plaats van angstig of juist roekeloos gedrag te ontwikkelen. Wij bieden kinderen daarom de ruimte om, passend bij hun leeftijd en ontwikkeling, uitdagend spel aan te gaan in een veilige en vertrouwde omgeving. Als pedagogisch professionals blijven wij nabij, kijken we eerst of een kind zelf tot een oplossing kan komen en grijpen we alleen in wanneer dat nodig is. Als kinderen bijvoorbeeld gaat klauteren op een laag speelobject, geven wij de kinderen de ruimte om te ontdekken en te oefenen, terwijl wij nabij blijven. Zo ondersteunen wij kinderen in het vertrouwen op hun eigen kunnen en bereiden we hen voor op het omgaan met uitdagingen in het dagelijks leven.

Mentorschap

Binnen Jor en Daan is onze visie dat een mentor veel meer moet zijn dan een vast aanspreekpunt. Als het mentorschap goed wordt vormgegeven, kan je als pedagogisch professional veel bijdragen aan de ontwikkeling en de emotionele veiligheid van kinderen. Dat doe je door veel met elkaar op te trekken en interesse te tonen in het kind en er te zijn voor het kind, zodat er een goede vertrouwensband ontstaat. De mentor is bezig met het observeren van het kind en daarop in spelen. Het kind voelt zich gezien. De pedagogisch professional kan zo nog meer voldoening uit het werk halen. Daarnaast kan een mentor eerder ontwikkelingsproblemen signaleren.

Voor Jor en Daan houdt het mentorschap het volgende in:

- Elk kind is gekoppeld aan een vaste PP'er, dit is haar of zijn mentor;
- De mentor is tevens 1 van de 'vaste gezichten';
- De mentor volgt de ontwikkeling van het kind en kan inspelen op ondersteuningsbehoefte.
- Dit doet zij middels de observatiemethode;
- De mentor is het vast aanspreekpunt voor de ouders, daaraan gekoppeld doet zij het kennismakingsgesprek en de oudergesprekken; De mentor weet wat er speelt in een gezin.
- De mentor bespreekt de ontwikkeling van het kind met de ouders. Dit is na ieder registratiemomenten van KIJK! Dus niet alleen bij de overdracht zijn er gesprekjes maar er worden ook momenten ingepland om met elkaar in gesprek te gaan, dit gebeurt met 1, 2, 3 jaar. En natuurlijk vaker als daar behoefte aan is.
- De mentor zorgt ervoor dat er voor kinderen met een zorgbehoefte een stimuleringsplan wordt geschreven.
- De mentor, werkt samen met collega's en zorgt voor een goede overdracht, daarnaast wordt het kind in een werkoverleg besproken.
- De mentor is verantwoordelijk voor het invullen van het Amsterdams Uniform Overdrachtsformulier in kader doorgaande lijn naar basisschool en BSO. Deze doorgaande lijn is ook onderdeel van de IKK.
- Er kan van mentor gewisseld worden; dit kan om praktische redenen als bevallingsverlof of langdurig ziekteverzuim van de mentor, verandering personeelsformatie waardoor een collega het kind vaker ziet of dat de klik met het kind of ouder(s) beter is.

Observatiemethode

Om de ontwikkeling van de kinderen structureel te volgen en vast te leggen via een observatiemethode, werken wij met een digitaal kindvolgsysteem; de KIJK! Light methode, deze is afgeleid van de KIJK!. Het is een observatie-instrument waarmee het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen van 0 tot 12 jaar op diverse ontwikkelingsgebieden over langere tijd kan worden geobserveerd en geregistreerd. Daarnaast kunnen de ontwikkeldoelen worden afgestemd aan een activiteiten aanbod.

In het systeem staat aangeven wat de ontwikkelingslijnen op een bepaalde leeftijd zijn; je kunt dus snel zien of een kind de 'normale' ontwikkelingslijn volgt, voor is of achterloopt in een ontwikkelingsgebied.

We gaan uit van vier registratiemomenten gedurende de periode dat het kind op het kinderdagverblijf is;

- Als het kind 10 maanden is;
- Als het kind rond de 1 jaar en 10 maanden is;
- Als het kind rond de 2 jaar en 10 maanden is;
- Als het kind rond de 3 jaar en 10 maanden is.

De gegevens uit KIJK! kunnen ook gebruikt worden in het overdrachtsformulier in kader doorgaande lijn basisschool en BSO. Registraties zijn gekoppeld aan het oudergesprek. De KIJK! methode hanteren we zowel voor de baby's als voor de peuters; bij de baby's

zijn er minder ontwikkelingsgebieden, die geregistreerd moeten worden. Zo hebben de peuters meer ontwikkelingsgebieden, zoals zelfredzaamheid, geletterdheid.

Doorgaande lijn

Wij werken met een doorgaande lijn naar de basisschool en de BSO met een overdrachtsformulier om met toestemming van de ouders, zo de ontwikkelingslijn van het kind te blijven volgen en over te dragen naar het basisonderwijs en de BSO. Dit formulier is ontwikkeld door de gemeente Amsterdam en wordt in combinatie met de KIIJK! registratie gedeeld.

Wij werken vooral samen met basisscholen in de buurt. De leerkracht, Intern Begeleider van school of de Pedagogisch Professional van de BSO kunnen desgewenst contact met ons opnemen als er vragen zijn over de overdracht. Op deze manier wordt gewaarborgd dat er een makkelijkere doorstroming van het kinderdagverblijf naar de basisschool en/of BSO is.

Omdat de kinderen naar verschillende basisscholen gaan, ook buiten de buurt, is er niet met elke basisschool een directe samenwerking. Maar ook naar deze basisscholen wordt het overdrachtsformulier in combinatie met de KIIJK registratie gestuurd.

Hoofdstuk 4

Sociale competenties

Vriendschappen en samenspel

Jonge kinderen floreren in een sociale omgeving van warmte en vertrouwen tussen kinderen, Pedagogisch Professionals en ouders. Hiervoor is een balans nodig van vertrouwde gedragspatronen met daarbinnen ruimte voor initiatieven, variatie en improvisatie. In de overzichtelijke en hechte groepen die Jor & Daan kenmerken, leren de kinderen elkaar goed kennen. Kinderen die steeds op dezelfde dag komen en steeds dezelfde Pedagogisch Professionals en andere kinderen tegenkomen, krijgen de kans relaties aan te gaan en te verdiepen waardoor er een hechte leefgemeenschap met vriendschappen kan ontstaan. Al in de babygroep zie je dat kinderen elkaar herkennen en plezier hebben met een vertrouwd kameraadje (intens kijken, spiegelen).

Kinderen die vertrouwd zijn met elkaar voelen zich minder afhankelijk van de aanwezige volwassenen, vertonen complexer samenspel, en steunen elkaar emotioneel, bijvoorbeeld bij de overgang naar een nieuwe groep. De dagelijkse werkzaamheden op de groep geven daarnaast volop kansen om sociale competenties te bevorderen; borden en bekers uitdelen, een luier aangeven, speelgoed voor een ander kind oprapen, elkaar troosten. Wij scheppen de voorwaarden op de groep waaruit samenspel en het aangaan van vriendschappen kunnen ontstaan door een hechte leefgemeenschap te creëren. Dit ontstaat wanneer mensen elkaar kennen en in elkaar investeren. Wij kijken hoe kinderen bezig zijn en geven af en toe impulsen die de complexiteit van het spel of de interactie verhogen. Te veel actieve betrokkenheid of bemoeienis van de medewerkers vermijden wij. Dit kan het spel juist verstoren. Ook richten wij de ruimtes zo in dat kinderen zelf kunnen kiezen waar, waarmee, met wie zij willen spelen. Er is voldoende ruimte voor kinderen om zich terug te trekken of om juist actief bezig te zijn.

Conflicten

In de leefgemeenschap op de groep leren kinderen spelenderwijs de sociale regels kennen en hun eigen en elkaars grenzen aanvoelen. Ze leren op een ander te wachten, speelgoed te delen of het juist voor zichzelf te houden, om afwijzingen te accepteren en om rekening met anderen te houden. Vaak lossen kinderen conflicten zelf op.

Om saamhorigheid in de groep te bevorderen stellen de Pedagogisch Professionals zichzelf ook hierbij bewust niet in het middelpunt; wij zijn juist iets meer terughoudend en nemen een begeleidende rol aan. We kijken in eerste instantie of de kinderen er zelf uitkomen. We ontwikkelen de sociale competenties ook alleen door ermee te 'oefenen'. We schieten te hulp wanneer de kinderen er zelf niet uitkomen. Bijvoorbeeld als een kind iets dierbaars afgepakt wordt, boos of verdrietig is, nemen we de gevoelens van beide kinderen serieus. We helpen zo nodig het probleem op te lossen door actief naar hen te luisteren en hen samen te laten zoeken naar een oplossing die voor beiden bevredigend is. In onze communicatie met de kinderen gebruiken wij de methode van Thomas Gordon. Er zijn natuurlijk wel regels die we handhaven om te zorgen dat elk kind gerespecteerd wordt en om de veiligheid te garanderen.

De kring

De onderlinge betrokkenheid en de samenhang in de eigen groep bevorderen we onder andere door elke ochtend met 'de kring' te beginnen. Rond 10.00 uur gaat iedereen aan tafel, we eten fruit en doen gezamenlijk een activiteit. We kijken eerst wie er zijn, al of niet in combinatie met het zingen van een namenlied en wie er niet zijn; is iemand ziek of op vakantie? We vertellen wat we die ochtend gaan doen, kinderen krijgen de kans iets te vertellen of we lezen voor, zingen of er is iemand jarig!

Er is ruimte voor individuele inbreng en voor het groepsgebeuren. Kinderen hebben het recht zichzelf te zijn én zijn ook lid van de groep. Dit betekent dat een kind dat een keer niet mee wil doen aan de kring, hier niet toe wordt verplicht. We leggen wel uit dat hij of zij dan het zingen mist. Aan de andere kant kan een kind zich niet steeds opnieuw aan het sociale gebeuren onttrekken. We verwachten dat kinderen zich op hun eigen manier meedoen met de groep. Dit kan door te helpen het speelgoed op te ruimen, maar ook door naar elkaar luisteren en een ander te helpen.

De taalontwikkeling is duidelijk gebaat bij een vertrouwde sociale situatie. Kinderen die elkaar goed kennen, begrijpen wat bepaald gedrag betekent, ook non-verbaal of als de taal nog uit gebrabbel bestaat. Zo hebben de babygroepen hun eigen kring-ritueel, dat we elke dag op dezelfde manier herhalen. We begroeten de aanwezige kinderen en Pedagogisch Professionals door middel van hun foto. De baby's reageren met of zonder talige uitingen, maar genieten allemaal van de onderlinge herkenning en de herhaling van het vertrouwde ritueel. Aansluitend worden er vaste liedjes gezongen waardoor de herkenbaarheid van het moment wordt vergroot; Joepie, de dag gaat starten!

Hoofdstuk 5

Waarden, normen en cultuur

Democratische houding

Wij zien Jor & Daan als een leefgemeenschap van volwassenen en kinderen samen. Wij werken aan een begin van een democratische samenleving want *'het kind van vandaag is de volwassene van morgen, die bereid en in staat moet zijn om mee te willen bouwen aan een betere wereld.'*

Binnen Jor & Daan streven wij naar een democratische samenleving op kleine schaal, geïnspireerd door de communicatieprincipes van Thomas Gordon;

- Mensen hebben behoeften en willen die bevredigen. Kinderen doen of zeggen iets om aan hun behoeften te voldoen en zijn niet stout.
- Opvoeders kunnen niet al het gedrag van kinderen aanvaardbaar vinden.
- Opvoeders zijn soms inconsequent, omdat zij mensen zijn met veranderende gevoelens en gedachten.
- Opvoeders hoeven niet altijd één lijn te trekken, ieder mens is anders.
- Als opvoedersgedrag van kinderen willen veranderen, kunnen zij dit het beste doen door aan te geven welk gedrag hen hindert en welke last zij hiervan ondervinden. Dit noemt Gordon een 'ik-boodschap'. Een 'ik-boodschap' stemt overeen met wat de opvoeder voelt en denkt.
- Het is vaak effectiever om de omgeving van het kind te veranderen dan te proberen het gedrag van het kind te veranderen.
- Wanneer conflicten in overleg opgelost worden, winnen beide partijen en krijgt men een betere relatie.
- Niet alle problemen hebben betrekking op de relatie tussen opvoeder en kind. Kinderen kunnen zelf of samen een probleem hebben. Opvoeders kunnen kinderen helpen hun eigen problemen op te lossen door acceptatie te tonen en actief te luisteren. Door actief te luisteren kunnen opvoeders de bedoeling en de gevoelens, die ze horen in de boodschap van het kind, verwoorden. Op deze manier geven ze het kind feedback en kunnen ze checken of ze het kind goed begrepen hebben.

We werken met een aantal basisregels op het gebied van veiligheid en respect voor elkaar, voor de ruimte en de materialen. Kort samengevat *'We doen elkaar geen pijn en maken de spullen niet stuk'*.

Daarnaast hebben we de regels en de afspraken aangepast aan de groep en de situatie van het moment, zoveel mogelijk in samenspraak met de kinderen. Als kinderen betrokken zijn bij het maken van de afspraak, kennen zij de achtergrond en voelen zij zich medeverantwoordelijk. De regels zijn geen keurslijf, ze gelden niet altijd en overal – uitzonderingen mogen er zijn. Zonder alle structuur te verliezen, is het goed mogelijk om open te staan voor initiatieven, vragen en meningen van de kinderen. De Gordon-methode geeft ons houvast om kinderen vanuit een democratische houding te benaderen. Kinderen mee laten beslissen kost tijd, geduld en vertrouwen. Wij geven ze verantwoordelijkheid op hun niveau, door ze uit te nodigen zelf keuzes te maken en eigen oplossingen te bedenken.

Grenzen stellen

Kinderen hebben naast ruimte en respect ook grenzen nodig, die veiligheid creëren. Een grens stellen doen we door het kind inzicht te geven in de situatie. Bijvoorbeeld; 'Kijk, je hebt de auto van hem afgepakt en nu moet hij huilen; hij vindt het niet leuk!' Benoemen van gedrag, gevolg en gevoel, helpt kinderen vaak zelf tot een oplossing te komen. Dit betekent niet dat kinderen altijd alles moeten delen of altijd aardig moeten zijn voor elkaar, dat is te veel gevraagd op deze leeftijd. Jonge kinderen kunnen nog niet altijd onder woorden brengen wat ze willen of voelen, maar we leren ze dat ze 'Nee' mogen zeggen, voor zichzelf mogen opkomen op hun eigen manier. We zeggen ook niet dat een kind 'stout' is, maar gaan ervanuit dat hun gedrag voortkomt uit een bepaalde behoefte. Als we die onderliggende behoefte kunnen begrijpen is het meestal goed mogelijk om beide kinderen te respecteren. Gericht sturen of ingrijpen doen we pas als deze ondersteunende aanpak niet werkt, of als de veiligheid van een kind in het geding is, denk aan bijten. Vaak is het voldoende om een kind even uit de lastige situatie weg te halen.

Rituelen als houvast

Het dagritme kent veel rituelen, momenten die steeds op dezelfde manier verlopen. Zo'n ritueel schept een sfeer van gezamenlijkheid en biedt houvast en veiligheid aan kinderen. Vanuit de antroposofie werken we met ritme en rituelen die voortkomen uit het beleven en ervaren van de wereld via de zintuigen. Vooral voor jonge kinderen zijn herhaling, herkenning en zintuiglijke beleving belangrijk. Bijvoorbeeld na het eten krijgen de kinderen altijd een washand. De baby's voelen de washand, stoppen het in de mond en gaan ermee spelen. Het laat zien dat het eten is afgelopen en we onze gezichten gaan poetsen

17

Respect

We vinden het belangrijk dat Pedagogisch Professionals in de omgang met de kinderen en met elkaar het goede voorbeeld geven, zodat kinderen concreet zien en horen wat we ook van hen verwachten. Vragen of iemand het brood wil doorgeven en zijn of haar naam noemen, in plaats van 'brood!' roepen; we praten op een respectvolle toon en snauwen niet en leren rekening met elkaar te houden door een ander ook iets te gunnen en niet altijd je eigen zin krijgen. Natuurlijk gaat dit niet altijd goed. Jonge kinderen moeten dit nog leren. Volwassenen verliezen soms hun geduld, maken een verkeerde opmerking, dat kan gebeuren. Wij hebben een open cultuur en spreken elkaar daarop aan. Onze samenwerking gebaseerd is op respect, waardering en vertrouwen, omdat dat direct doorwerkt naar de kinderen; wij willen een warme, open en energieke sfeer uitstralen. En evenals bij de kinderen, is er ook bij de medewerkers ruimte voor individuele verschillen.

De buurt in

Als kinderdagverblijf streven wij naar een verbinding met plekken in de buurt die voor de kinderen herkenbaar en waardevol zijn. We zijn een Amsterdams kinderdagverblijf, midden in de Jordaan. De kinderen komen uit de buurt, letterlijk en figuurlijk dicht bij huis en aansluitend bij hun dagelijkse ervaringswereld en van hun ouders. De kinderen brengen hun ervaringen van buiten mee naar Jor & Daan en vanuit onze lage ramen kunnen de kinderen de buitenwereld zien. Op deze manier betrekken we de kinderen bij de buurt waarin ze opgroeien. De contacten tussen kinderen en ouders kunnen doorlopen

als het kind naar school gaat. Ouders en kinderen kunnen ook buiten het kinderdagverblijf contact met elkaar hebben.

We gaan graag met de bolderkar of wandelend op stap naar bijvoorbeeld de Noorderspeeltuin, waar we soms een broer of zus tegenkomen die daar met school buiten speelt of de 'kippenspeel-tuin', iets verder weg naar het Westerpark. Rond Oudjaar kopen we oliebollen op het Haarlemmerplein of we lopen op hetzelfde plein in de zomer met de peuters onder de fonteinstralen door.

Samen vieren

Geïnspireerd door Steiner hechten we veel waarde aan gezamenlijke feesten en het vieren van **seizoen activiteiten**. Ook hier staat het plezier van samen beleven voorop alsmede de uitgangspunten die Steiner noemt;

- Het ritme van het jaar, gevormd door de seizoenen, beïnvloedt en bepaalt het biologisch ritme van de mens.
- Kinderen zijn ontvankelijk voor de sfeer van feesten; het samen zijn, de verwachting, donker en licht, geuren en kleuren.
- Belangrijk bij het vieren van feesten is de verbondenheid die kan ontstaan met degenen met wie je de feesten voorbereidt en viert.
- Goede en warme herinneringen aan gevierde feesten werken door. Zij dragen bij aan het vermogen om vriendschap en saamhorigheid te beleven.
- Door het vieren van feesten die op tradities zijn gebaseerd, staan we in contact met onze geschiedenis.

Zo zingen we samen op de gang elke eerste werkdag van de nieuwe maand. Bij de wisseling van seizoenen besteden we aandacht voor de verandering van geuren en kleuren, voor het ritme van de natuur. Elk seizoen kent een activiteitenprogramma dat ongeveer twee weken duurt en dat gedeeltelijk op de eigen groep en deels met het hele kinderdagverblijf wordt uitgevoerd. Ook vieren we Sinterklaas en Kerst. Regelmatig hebben wij workshops van MEMO (Memorable Momenten) waarbij er een muzikant een instrument bespeelt en muziek maakt voor en met de kinderen of komt de kunstenares langs om een activiteit met de kinderen te doen. Ook vragen wij af en toe muzikale ouders om voor de kinderen te spelen.

Freinetboek

Een speciaal onderdeel van de Jor & Daan werkwijze is het Freinetboek, een pedagogisch communicatiemiddel. Freinet stelt dat je de belevenissen van de kinderen minder vluchtig maakt door ze vast te leggen. In een Freinetboek maken we daarom tekeningen over wat die dag belangrijk was of plakken foto's in van wat er gebeurd is. Het is een manier om samen geschiedenis te 'schrijven' en gezamenlijke ervaringen te onthouden. Het boek kan kinderen ook helpen om hun emoties te verwerken. Als bijvoorbeeld de klusjesman met de boormachine langskomt, is dat niet alleen leuk en spannend maar voor sommige kinderen ook beangstigend vanwege het lawaai. Door er een tekening van te maken, leggen we een herinnering vast, aan de klusjesman én aan de angst en kan de situatie net zo vaak worden bekeken en naverteld als nodig is. Voor de kinderen is een Freinetboek een 'levend' boek dat over henzelf vertelt. Op de babygroepen werken we met foto's.

Aandacht voor gezonde leefstijl

Een gezonde leefstijl hoort bij Jor en Daan. We zijn er trots op dat onze kok drie dagen per week een verse en gevarieerde warme maaltijd voor de kinderen verzorgt.

Elke dag is het een feest om gezamenlijk te eten. Bij ons is de maaltijd een sociale activiteit. Voor de baby's wordt er een verse en gezonde groentehap gemaakt.

Bij Jor en Daan gaan we op zeer verantwoorde wijze om met voeding. Voeding is een belangrijk onderdeel van een gezonde ontwikkeling van het kind. We volgen de wetenschappelijk ontwikkelingen wat betreft voeding voor 0 tot 4-jarigen en passen ons beleid daarop aan. Wij zorgen voor de benodigde bouw- en voedingsstoffen en dragen bij aan een gezond eetpatroon. We gebruiken geen suiker.

De kinderen eten op vaste momenten van de dag verschillende en gezonde snacks, zoals rauwkost, yoghurt met muesli, volkoren crackers of maiswafels met een gezonde spread en yoghurt-shake met fruit. Ook bij feestelijk gelegenheden, zoals verjaardagen geven we bij voorkeur geen zoet.

Veel bewegen en buiten zijn hoort bij een gezonde leefstijl, daarom gaan we dagelijks naar buiten. Bij alle weertypen, ook bij koud of regenachtig weer. We hebben een grote en uitdagende buitenspeelplaats met een zandbak, glijbaan en een speelhuisje. Er is voldoende ruimte om flink te fietsen, te rennen en te spelen. We zorgen dat er buiten een juiste balans is tussen uitdaging en veiligheid. De inrichting van de speelplaats, het speelgoed en het activiteitenaanbod buiten zijn daarop afgestemd. We houden actief toezicht op de spelende kinderen. Ook maken we regelmatig uitstapjes in de buurt, bijvoorbeeld naar de Noorderspeeltuinen. We houden ons hierbij aan de voorschriften die omschreven staan in het beleid over het maken van uitstapjes. Hierin staan de afspraken die we daarover bij IJsterk hebben gemaakt, beschreven; onder andere buiten spelen en uitstapjes met en zonder vervoer. Ouders worden tijdens het kennismakingsgesprek hierover geïnformeerd en tekenen het formulier 'toestemming uitstapjes'.

(Zie ook: Handboek IJsterk, Beleid, Hoofdstuk 9 'Buiten Spelen en Uitslapjes').

Diversiteit en inclusie

Binnen ons kinderdagverblijf bieden wij een veilige en inclusieve omgeving waarin ieder kind en ieder gezin zich welkom, gezien en gerespecteerd voelt. Wij erkennen en waarderen verschillen in gezinssamenstelling, culturele achtergrond, taal, gewoonten, levensovertuiging, ontwikkeling en ondersteuningsbehoeften. Diversiteit zien wij als onderdeel van de samenleving waarin kinderen opgroeien.

In ons pedagogisch handelen sluiten wij aan bij de identiteit, ontwikkeling en behoeften van ieder kind. We hebben een open en respectvolle houding naar kinderen en ouders en dragen als organisatie geen religieuze of levensbeschouwelijke richting uit. Verschillen worden op een vanzelfsprekende en positieve manier zichtbaar gemaakt in materialen, activiteiten, verhalen en de inrichting van de groep. Denk hierbij bijvoorbeeld aan boeken, poppen, verkleedkleding, afbeeldingen en spelmateriaal waarin verschillende huidskleuren, gezinssamenstellingen, culturele achtergronden, beperkingen en talenten herkenbaar zijn.

Bij feestdagen en oudermomenten kiezen wij voor een inclusieve benadering, zodat ieder kind kan deelnemen op een manier die past bij de eigen thuissituatie. Dit doen wij op een laagdrempelige manier, bijvoorbeeld door er met de kinderen over te praten, een

prentenboek te lezen, iets te knutselen of stil te staan bij thema's als samen vieren en delen. Ons uitgangspunt is altijd open en informatief te zijn, zonder religieuze invulling te geven of deelname verplicht te stellen. Wij sluiten aan bij de belevingswereld en thuissituatie van het kind. Het is dus belangrijk dat tijdens het kennismakingsgesprek duidelijk wordt wat voor een gezin er achter het kind schuilt.

Onze voertaal is Nederlands maar wij willen ook wel eens een woordje in een andere taal spreken zodat het kind zich gehoord en welkom voelt.

Zo is diversiteit en inclusie structureel onderdeel van ons dagelijks pedagogisch handelen.

Hoofdstuk 6

Samenwerken met elkaar, ouders en anderen

De teams hebben regelmatig werkoverleg met de manager. Tijdens dit overleg bespreken we o.a. de kinderen, ouders, de onderlinge samenwerking op de groep, de meldcode kindermishandeling. Het pedagogisch handelen komt aan bod en eventuele problemen worden hier signaleerd en besproken.

Wij hebben als uitgangspunt dat het kinderdagverblijf een aanvulling is op de opvoeding in het gezin. Hieruit volgt dat wij intensief contact met ouders belangrijk vinden. Het onderlinge contact tussen ouders biedt op haar beurt kansen voor uitwisseling en onderlinge steun, is laagdrempelig en waardevol!

Zorgen om kinderen

De Pedagogisch Professionals zien veel kinderen en kennen de kleine verschillen onderling. De één is snel met alles, de ander doet het wat rustiger aan en dat is prima. Het komt echter voor dat er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind. Als het vanuit de ouders komt, zijn wij vaak de eerste plek waar ouders komen met vragen omtrent de opvoeding en ontwikkeling van hun kind.

Tijdens de overleggen met de manager en de Pedagogisch Professionals, bespreken wij de ontwikkeling van elk kind. Zijn er zorgen, dan zullen wij deze altijd delen met de ouders. Wij staan voor open communicatie en transparantie. Samen met de ouders zoeken we naar de beste aanpak voor het kind. Er kunnen soms allerlei redenen zijn waardoor het in de thuissituatie minder goed gaat. Het is van belang om ook hier open over te zijn zodat wij extra goed op het kind in de groep kunnen letten en wellicht beter begrijpen wat het van ons vraagt. Omdat wij een deel van de week het kind intensief meemaken, kan het zijn dat wij veranderingen opmerken in het gedrag of de ontwikkeling van het kind. Soms is er extra zorg en overleg nodig en vragen we ouders toestemming om contact op te nemen met het consultatiebureau of het Ouder-Kind-Centrum. We werken samen met deze instanties en kunnen hen advies vragen over gedrag, eten of slapen. Als blijkt dat we voor een bepaald kind extra ondersteuning op de groep nodig hebben, dan kunnen wij een beroep doen op Okido, een organisatie voor ondersteuning in de groep. Dit gebeurt altijd in overleg met ouders.

In de kinderopvang geldt de verplichting tot het melden van een vermoeden van kindermishandeling. Bij IJsterk werken we met de **meldcode** huiselijk geweld en kindermishandeling; alle medewerkers krijgen regelmatig bijscholing over deze meldcode. Enkele managers binnen IJsterk zijn aandacht functionaris en zijn het aanspreekpunt binnen de organisatie en kunnen ondersteuning bieden. De managers zijn verantwoordelijk om de meldcode structureel bij het team onder de aandacht te brengen. In de teamvergaderingen en de werkbegeleiding komt dit regelmatig aan de orde. Indien nodig wordt contact opgenomen met het Veilig Thuis.

Ouderbetrokkenheid

Kinderen die geplaatst zijn, moeten zich veilig en geborgen voelen bij Jor & Daan. Een goede samenwerking tussen de Pedagogisch Professionals en de ouders is belangrijk om de nodige informatie uit te wisselen. Bij het brengen en halen van de kinderen

bespreken we de bijzonderheden van die dag. Ook hechten we veel waarde aan regelmatige oudergesprekken.

Bij de kennismaking en bij de overgang naar een andere groep gaan we op een rustig moment er speciaal voor zitten. Uitgangspunt bij het oudergesprek is het observatierapport waarin de ontwikkeling van het kind wordt beschreven.

Buiten deze formele gespreksmomenten om, kunnen ouders met al hun vragen, opmerkingen, kritiek en ideeën naar ons toekomen, ook hier is een open communicatie van groot belang.

We organiseren elk jaar een algemene ouderavond. Daarnaast worden er elk jaar per groep gezellige momenten georganiseerd, al dan niet gerelateerd aan een seizoen of feestdag (koffieochtend, familiedag, kerstdiner, lente-ontbijt). Jaarlijks vieren we met alle ouders een zomerfeest. We betrekken ouders graag bij onze vele activiteiten.

De ouders ontvangen elk kwartaal een **nieuwsbrief** om hen te informeren over de lopende zaken van ons kinderdagverblijf; deze wordt via het ouderportaal verstuurd.

Oudercommissie

We hebben een actieve oudercommissie, die adviesrecht heeft op een aantal belangrijke organisatorische en inhoudelijke punten. Deze rechten en bevoegdheden van een oudercommissie zijn wettelijk vastgelegd.

Daarnaast houden zij zich ook bezig met praktische zaken of activiteiten.

De oudercommissie bestaat uit maximaal zeven leden, van elke stamgroep een ouder en een voorzitter; de commissie vergadert minimaal eens per kwartaal. De oudercommissie is bereikbaar via een postvakje bij het kantoor, via de mail ocjorendaan@gmail.com.

Hoofdstuk 7 De groepen

Beroepskracht-kindratio (BKR)

Bij de inzet van de medewerkers hanteren wij de wettelijke norm pedagogische beroepskracht-kindratio. Op de websites van de kinderdagverblijven staan het aantal groepen, de maximale groepsgrootte en de leeftijdsopbouw van de groepen vermeld. (zie ook www.1ratio.nl)

Stamgroepen en leeftijdsopbouw

Er zijn zes stamgroepen op Jor & Daan; drie babygroepen, Rood, Geel, Blauw, verticale groep Groen en twee peutergroepen, de Oranje groep en de Paarse groep. Elke groep heeft vaste Pedagogisch Professionals. Voor inval bij ziekte en vakantie zijn er vaste invalmedewerkers, die geregeld op verschillende groepen inspringen en zo ook tot de vertrouwde gezichten behoren.

In een **babygroep** zitten maximaal 8 kinderen per dag. De leeftijdsopbouw is in de babygroep 0 tot 2 jaar. In de **verticale groep** zitten maximaal 12 kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. In een **peutergroep** zitten maximaal 16 kinderen per dag. De leeftijdsopbouw is vanaf 2 jaar tot 4 jaar. Op alle groepen werken per dag twee pedagogisch professionals. Soms kan een kind beter wat eerder of later over naar een groep, we kijken hierbij naar het individuele kind en de groep.

Jor & Daan is van 7.30 tot 18.30 uur open. Er zijn altijd minimaal twee Pedagogisch Professionals op het kinderdagverblijf aanwezig aan begin en eind van de dag; er is nooit een Pedagogisch Professional alleen in het pand. In het geval van calamiteiten is er altijd voldoende ervaren personeel aanwezig om adequaat te kunnen handelen en zo nodig een kind te begeleiden naar huisarts of ziekenhuis. Onze manager of haar achterwacht (collega-manager van een IJsterk kinderdagverblijf) zijn altijd bereikbaar in geval van calamiteiten.

Samenvoegen van groepen

Alle kinderen maken deel uit van één vaste stamgroep. Bij uitzondering kan een kind (tijdelijk) in twee stamgroepen worden geplaatst, dit gaat altijd in overleg met ouders. Dit wordt in de plaatsingsovereenkomst vastgelegd.

Spelen, activiteiten binnen of buiten en eten worden soms samengedaan als activiteit, maar de kinderen slapen in hun eigen slaapkamer, in hun eigen bed.

Bij kinderdagverblijf Jor en Daan worden de kinderen laat gebracht en vroeg opgehaald. Dit betekent dat wij, binnen de drie uren regeling kunnen volstaan met een vroege dienst van 7.30 uur tot 16.30 uur en een late dienst van 9.30 uur tot 18.30 uur.

Indien nodig in het kader van de BKR worden groepen aan de randen van de dag samengevoegd. Het gaat dan om de volgende tijdstippen:

- van 7.30 uur tot 8.30 uur in de ochtend
- en van 17.30 uur tot 18.30 uur in de middag.

De volgende groepen worden dan samengevoegd:

De peutergroepen Paars en Oranje

De verticale groep Groen voegt samen met babygroep Geel

En de babygroepen Blauw en Rood.

Het kan zijn dat er op sommige dagen minder kinderen zijn, bijvoorbeeld in vakantieperiodes. Wij kunnen er dan voor kiezen om uit pedagogisch oogpunt de groepen samen te voegen. Kinderen hebben zo meer leeftijdsgenootjes om mee te spelen, waardoor er meer uitdaging is. Dit heeft geen invloed op de BKR.

Wij kunnen in uiterste nood ook samenvoegen als er minder personeel is, dit doen wij alleen als wij anders kinderen naar huis moeten sturen en de continuïteit in het gedrang komt.

In beide gevallen maken wij altijd de afweging of de opvang voldoende verantwoord aangeboden kan worden. Wij zullen er tevens voor zorgen dat er altijd een vertrouwd gezicht voor het kind aanwezig is. Daarnaast zorgen wij ervoor dat er voldoende emotionele veiligheid wordt geboden. Dit bieden wij door:

- Kinderen worden bij voorkeur opgevangen op een groep waar ze al regelmatig op ontdekking gaan, door bijvoorbeeld het open deuren beleid of dat de kinderen al gewend zijn om samen te voegen aan de randen van de dag of bij activiteiten, hierdoor zijn de kinderen en beroepskrachten op de andere groep ook bekend;
- Kind dat bijna overgaat naar een volgende groep, proberen wij daar alvast te laten wennen;
- Het dagritme en de werkwijze op de andere groep is vergelijkbaar;
- We houden rekening met speelmaatjes en voldoende uitdagend speelgoed;
- Wij zorgen voor bekend en vertrouwd speelgoed uit de eigen stamgroep;
- De jongste kinderen laten wij slapen in de eigen slaapruijnte en in het eigen bed. Dit ten behoeve van de emotionele veiligheid en infectiepreventie.
- De pedagogisch professionals zijn extra sensitief in het kijken wat een kind nodig heeft en reageren daar adequaat op.

Wij zullen bij het samenvoegen voldoen aan de BKR. Wij stemmen de samenvoeging af met de oudercommissie en de ouder zelf als kinderen op een andere groep worden opgevangen. Wij evalueren de gemaakte keuze. In het geval dat wij constateren bij het samenvoegen van de groep dat de kwaliteit niet geborgd kan blijven of kinderen zich zichtbaar onveilig voelen, dan sturen wij waar nodig bij. De ouders worden hiervan per mail op de hoogte gebracht.

Verlaten van de stamgroep

Er zijn situaties dat de kinderen de eigen stamgroep verlaten en gebruik maken van andere ruimtes of te maken hebben met andere Pedagogisch Professionals. Kinderen worden in niet meer dan twee stamgroepen per week opgevangen.

Dit gebeurt in de volgende situaties:

- Als een kind een dag op dagdeel mag spelen in een andere groep. Dit gebeurt incidenteel, in overleg met de ouder én meestal met een 'vriendje' uit de eigen groep zodat ze de ruimte en het speelgoed samen kunnen ontdekken. De groepsleiding kijkt welke kinderen dit aankunnen en het leuk vinden. Dit kan alleen als de BKR dit toestaat.

- Als we buiten spelen dan spelen we gezamenlijk met de andere groepen op de grote buitenspeelplaats
- Als we een uitstapje maken in de buurt (vaak naar de Noorderspeeltuin)
- Bij activiteiten buiten de groep georganiseerd in de seizoensweken of wanneer bijvoorbeeld de kunstenares aanwezig is om een activiteit te begeleiden.
- Tussen 12.30 en 13.30uur mogen de 'grote peuters' zelfstandig op de speelgang spelen.
- Als een baby gaat wennen op de peutergroep zal deze een aantal keer aansluiten bij de nieuwe peutergroep.

Ook ondernemen de groepen gezamenlijke activiteiten binnen- of buitenshuis. Bij de babygroepen staat de tussendeur vaak open tijdens speelmomenten zodat de oudste baby's op ontdekking kunnen gaan op de andere groep.

Een keer per kwartaal hebben we **open deuren** dag; in de ochtend staan de tussendeuren van de groepen open en kunnen de kinderen vrij door de groepsruimtes gaan. In elke groep bieden we een activiteit aan of kunnen de kinderen vrij spelen. De peuters mogen hun stamgroep verlaten om te spelen op de gang met een paar leeftijdsgenoten.

Extra dag(deel) opvang

Kinderen worden in één vaste stamgroep geplaatst. Als ouders tijdelijk extra opvang af willen nemen en er voor de gewenste extra opvang (nog) geen plaats is op de vaste stamgroep van het betreffende kind, kan de extra opvang plaatsvinden in één andere groep. Voorwaarde is dat ouders schriftelijk toestemming geven voor de extra opvang op de andere groep en er schriftelijke afspraken over de duur van de extra opvang op de nadere groep worden gemaakt met de ouders.

Als ouders voor langere tijd extra opvang willen, bijvoorbeeld vanwege (tijdelijke) uitbereiding van werk en er is geen plaats in de eigen stamgroep dan geven ouders hiervoor schriftelijk toestemming middels een aanvullende plaatsingsovereenkomst waarin afspraken gemaakt worden over de duur van de extra opvang in de andere groep. De extra opvang wordt in de maand voorafgaand aan de maand waarin de opvang plaatsvindt in rekening gebracht. Het bovenstaande is alleen mogelijk als de BKR dit toelaat en de maximale groepsgrootte niet overschreden wordt. Ouders kunnen hier geen aanspraak op maken. Wij doen ons best om dit mogelijk te maken.

Pedagogisch Professionals

De PP-ers worden in hun dagelijkse werkzaamheden ondersteund en aangestuurd door de manager. Regelmatig krijgen zij werkbegeleiding, waarbij het pedagogisch handelen, de ontwikkeling van de kinderen, het contact met de ouders en de onderlinge samenwerking aan bod komen. Ook vindt er teamoverleg plaats. Daarnaast werkt IJsterk met een pedagogische coach. De coach zorgt voor het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en professionele ontwikkeling van de PP-ers. De coach begeleidt en traint medewerkers bij de dagelijkse werkzaamheden

Stagiaires

We werken graag met stagiaires; we willen onze ervaring en kennis graag gebruiken om toekomstige Pedagogisch Professionals op te leiden. In het kort staan hier een aantal taken van stagiaires beschreven. Het volledige beleid staat beschreven in het BPV-plan en in het beleid taken en verantwoordelijkheden rond stagiaires.

- Handelt volgens de visie en het beleid van IJsterk Kinderdagverblijven;
- Heeft een open, enthousiaste en belangstellende (leer)houding naar ouders, kinderen en collega's;
- Doet mee aan taken binnen het kinderdagverblijf, zowel pedagogische, verzorgende als huishoudelijke taken;
- Heeft een representatieve houding: begroet ouders en kinderen,
- Houdt zich aan de regels en afspraken;
- Neemt verantwoordelijkheid voor eigen leerproces. Dat betekent o.a. op tijd de opdrachten inleveren en knelpunten op tijd melden bij de stagebegeleider en activiteiten bedenken en uitvoeren die helpen om de competenties alsnog te behalen.
- Een stagiaire mag nooit alleen zijn met de kinderen. Dit geldt voor zowel binnen als buiten het kinderdagverblijf. Daarnaast mag zij een aantal taken niet zelfstandig uitvoeren; bijvoorbeeld flessen klaarmaken, kinderen naar bed brengen, medicijnen geven.

De stagebegeleider is verantwoordelijk voor het opleiden van de leerling in de beroepspraktijk en levert informatie over de voortgang van het leerproces aan de manager en opleiding. Zij voert, conform de richtlijnen van de opleiding, begeleidingsgesprekken, waarbij o.a. de BPV-opdrachten van de opleiding worden besproken als ook het functioneren op de groep. Zij draagt, samen met de manager, zorg voor de beoordelingen van het leerproces van de leerling en organiseert praktijktoetsen met de externe beoordelaar, conform de richtlijnen van de opleiding.

26

Als een stagiaire in het tweede jaar van haar studie is en goede inzet, verantwoordelijkheid en overzicht op de groep heeft getoond, willen we haar graag de mogelijkheid bieden als inval te werken. Dit gaat in overleg met de stagebegeleider, de manager en de stagiaire zelf. Als de stagiaire als inval wordt ingezet, mag zij de dagelijkse overdracht met de ouders doen en alle zorgtaken voor die dag op zich nemen. Natuurlijk werkt zij die dag dan met een gediplomeerde Pedagogisch Professional. Zolang de stagiaire nog in opleiding is, mag zij niet zelfstandig medicijnen toedienen. In dat geval geeft de ervaren Pedagogisch Professional een medicijn aan een kind.

Goede stagiaires houden wij graag in huis, ook nadat zij hun opleiding hebben afgerond. Zij kennen de kinderen en de gang van zaken op het kinderdagverblijf, wat heel prettig is. Wij zijn er trots op fijne stagiaires te hebben opgeleid in ons vak. Hierdoor is ons team aangevuld met intern opgeleide mensen!

Tot slot

Het pedagogisch beleidsplan is geschreven met inachtneming van de overkoepelende pedagogische visie IJsterk-Kinderopvang. Het beleidsplan is een dynamisch document, het wordt jaarlijks geëvalueerd; de manager zal in samenspraak met het team en de oudercommissie bezien of op onderdelen aanpassingen nodig of wenselijk zijn.

BIJLAGE:

Binnen IJsterk kinderdagverblijven hebben een openstelling van 11 uur. Dit betekent dat wij volgens de drie uursregeling onze kinderdagverblijven drie uur per dag, per groep mogen afwijken van de beroepskracht-kindratio. (BKR).

Hieronder leest u hoe wij op **kinderdagverblijf Jor en Daan** afwijken van de BKR.

Ons rooster ziet er als volgt uit:

Diensten	Aantal medewerkers met deze dienst.	Bijzonderheden
7:30 – 16:30 uur	3	Geel/Groen Blauw/Rood Oranje/Paars
8:00 -17:00 uur	2	Geel/Groen Blauw/Rood
8.30 – 17.30 of 8:45-17:45 uur	1	Oranje/Paars
9:00 -18:00 uur	2	Geel/Groen Blauw/Rood
9:30 -18:30 uur	4	Geel/Groen Blauw/Rood + 2 peuter Paars en Oranje

Conform dit rooster wijken wij op 4 momenten af van de BKR namelijk:

1. Tijdens pauzetijd tussen 13:00 -15:00 uur hebben alle medewerkers een half uur pauze, als er 2 medewerkers op de groep staan wijken wij 1 uur af. (2 pauzes van 0,5 uur) daarbij heeft maximaal de helft van het aantal beroepskrachten tegelijk pauze. Wij hebben voor deze tijd gekozen omdat er dan veel kinderen slapen en het daardoor rustiger is op de groep.
2. Aan het begin van de dag wijken wij tussen 7:30 uur en 9:30 uur ongeveer 1 uur af van de BKR.
3. Aan het eind van de dag wijken wij tussen 16:30 -18:30 uur ongeveer 1 uur af van de BKR.
4. Optioneel tijdens groepsoverleggen, wijken wij een half uur af indien daar nog ruimte voor is, doordat we aan het begin of eind van de dag minder afwijken dan 1 uur.

De precieze tijden van afwijking zijn afhankelijk van de tijdstippen waarop de kinderen gebracht en gehaald worden. Wij registreren de breng en haaltijden in Konnect. Wij evalueren ieder half jaar of de duur van de afwijking nog overeenkomt.

Aan het begin en eind van de dag worden groepen samengevoegd, zodat een medewerker niet alleen staat. Op deze tijden zijn er minder kinderen aanwezig, zodat er

verantwoord afgeweken kan worden (zie ook kopje "samenvoegen van groepen"). De ouders brengen en halen de kinderen op deze groepen en zijn hieraan gewend waardoor het een veilige en herkenbare situatie voor de kinderen is. Er worden activiteiten aan tafel aangeboden maar kinderen mogen ook vrij (buiten)spelen. Ieder kind kan zo naar behoefte de rust aan tafel opzoeken of in de groep blijven spelen.